U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **L. V.,** proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje,** se sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 2. 2017, č. j. JMK 20510/2017, o námitce podjatosti soudců Krajského soudu v Brně vznesené žalobkyní,

takto:

Soudci Krajského soudu v Brně JUDr. David Raus, Ph.D., Mgr. Kateřina Kopečková, Ph.D., a Mgr. Petr Šebek **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 62 A 52/2017.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou ze dne 6. 3. 2017 napadla žalobkyně v záhlaví uvedené rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu v Kuřimi ze dne 25. 2. 2015 o odmítnutí žádosti nahlédnout do podkladů pro zpracování spisové dokumentace vedené o V. a M. V. Po poučení o složení senátu Krajského soudu v Brně, jemuž byla věc přidělena k projednání a rozhodnutí, pak žalobkyně uplatnila námitku podjatosti vůči jeho členům – předsedovi senátu JUDr. Davidu Rausovi a soudcům Mgr. Petru Šebkovi a Mgr. Kateřině Kopečkové.

[2] Podle jejího názoru jsou všichni jmenovaní soudci vyloučeni pro poměr k účastníkům nebo zástupcům, a to pro jejich poměr k žalovanému, neboť ten podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, může mít přístup k osobním a citlivým údajům soudců (ohledně jejich dětí a nejen jich) a tyto údaje o nich shromažďovat. Z těchto důvodů by měly být vyloučeny i jiné osoby Krajského soudu v Brně, které se podílí na výkonu pravomoci soudu a které mají trvalé bydliště v obvodu pravomoci žalovaného, včetně předsedy Krajského soudu v Brně. Podjatost soudců senátu 62 A spatřuje stěžovatelka též v tom, že jmenovaní soudci rozhodovali i v jiných řízeních, která žalobě vedené pod sp. zn. 62 A 52/2017 předcházela.

[3] K této námitce shora jmenováni soudci shodně uvedli, že jim nejsou známy žádné důvody, pro které by bylo možno pochybovat o jejich nepodjatosti.

[4] Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování představuje základní pilíř a předpoklad fungování soudní moci a všichni soudci jsou povinni jej ctít a naplňovat.

[5] Odrazem uvedeného principu je ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., které uvádí, že soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, „*jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*.“ Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. je nicméně nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon a na něj navazující rozvrh práce určuje osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[6] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může „*účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*“

[7] Jak plyne z citovaného ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s., námitka podjatosti, kterou účastník řízení může uplatnit, musí být odůvodněna a účastník řízení v ní musí uvést konkrétní skutečnosti, z nichž tvrzenou podjatost dovozuje. Po posouzení věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že námitka podjatosti není důvodná. Žalobkyně ve svém podání jen v obecné rovině poukázala na zákonné kompetence orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jenž může v případě nutnosti přijmout opatření k ochraně dětí a tuto kompetenci může teoreticky uplatnit i vůči soudcům jako rodičům. Žádné konkrétní skutečnosti, že by se tak v daném případě dělo nebo alespoň indicie, že by se tak stát mohlo, neuvedla. Stejně tak není jasné, jaký vztah soudce k žalovanému, případně k účastníkům řízení a jejich zástupcům by měla taková skutečnost v projednávané věci zakládat.

[8] Na tomto místě Nejvyšší správní soud opakuje, že vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci je možné jen zcela výjimečně a ze závažných důvodů, neboť tímto opatřením dochází k zásahu do ústavního práva na zákonného soudce zakotveného v čl. 38 odst. 1 Listiny. Musí se tedy jednat o skutečnosti svědčící o tak zjevném zájmu soudce na konkrétním výsledku řízení nebo o jeho tak těsném vztahu k účastníkům řízení či jejich zástupcům, že to vzbuzuje důvodné pochybnosti o jeho schopnosti rozhodnout ve věci nezávisle a objektivně. Pouhé hypotézy nepodložené žádnými konkrétními skutečnostmi k důvodným pochybnostem o nepodjatosti soudce vést nemohou. Není přitom úkolem soudu, aby po takovýchto skutečnostech sám pátral, případně je z pouhého podnětu účastníka řízení z moci úřední vyhledával.

[9] Spatřuje-li stěžovatelka další důvod podjatosti soudců senátu 62 A v tom, že se podíleli na rozhodování v jejích jiných věcech, Nejvyšší správní soud uvádí, že taková skutečnost podjatost soudců způsobit nemůže, neboť již ze samotného § 8 odst. 1 s. ř. s. jednoznačně plyne, že soudce nemůže být vyloučen z rozhodování věci pouze proto, že rozhodoval v jiné věci téhož žalobce (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2014, č. j. Nao 389/2014 - 40, nebo ze dne 13. 4. 2016, č. j. Nao 80/2016 - 38).

[10] Závěrem Nejvyšší správní soud upozorňuje, že se nemohl zabývat námitkou podjatosti směřující proti dalším soudním osobám působícím na Krajském soudě v Brně, nebo proti jeho předsedovi, jelikož se tyto osoby nepodílí na projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 62 A 52/2017. Institut podjatosti slouží totiž „*k naplnění jednoho ze základních funkčních principů soudnictví v moderním demokratickém právním státě, vyžadujícím, aby spory účastníků rozhodovali jenom takoví soudci, kteří nemají na věci jakýkoliv zájem a u nichž je proto předpoklad, že spor budou rozhodovat zcela nestranně. Soudnictví je ovšem vždy pojmově spjato s rozhodováním konkrétních pří, tj. nemá povahu akademického řešení obecných právních otázek, které nemají význam pro účastníky řízení; proto i uvedený základní funkční princip nestrannosti je nutno vztahovat toliko ke konkrétní rozhodované věci*“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 12. 2008, č. j. Nao 108/2008 - 34). Podatel proto může namítat podjatost pouze u těch soudců, kteří mají v jeho věci rozhodovat. Pokud namítá podjatost soudců jiných, jde o nepřípustný návrh ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a je třeba jej odmítnout.

[11] Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudci Krajského soudu v Brně JUDr. David Raus, Ph.D., Mgr. Kateřina Kopečková, Ph.D., a Mgr. Petr Šebek nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené tohoto soudu pod sp. zn. 62 A 52/2017.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2017

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu